

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Specifika přeshraniční fúze z pohledu české obchodní korporace jako nástupnické společnosti

Ačkoliv jsou přeshraniční přeměny součástí českého právního řádu již více než patnáct let, stále jsou to instituty poměrně málo využívané - u nejčastěji realizovaných přeshraničních fúzí se jedná jen o nižší desítky ročně. Cílem tohoto článku je proto na modelovém příkladu přiblížit postup přeshraniční fúze zahraniční zanikající společnosti s českou nástupnickou společností, a to nejen s ohledem na zákonnou úpravu, která letos prošla rozsáhlou novelizací, ale i na zkušenosti z praxe.

Průběh a náležitosti přeměn upravuje zákon č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „zákon o přeměnách“). Úpravu některých souvisejících otázek však nalezneme i v dalších právních předpisech, zejména v zákoně č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v zákoně č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zde však zákon o přeměnách použití některých pravidel - především ustanovení týkající se [založení s.r.o.](#), a.s. a dalších obchodních korporací - výslovně vylučuje) nebo v zákoně č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Tuzemská úprava přeshraničních přeměn vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1132 o některých aspektech práva obchodních společností (dále jen „směrnice“), která kodifikovala mimo jiné dřívější znění směrnice 2005/56/ES o přeshraničních fúzích kapitálových společností a směrnice 2011/35/EU o fúzích akciových společností. Skrze navazující novelizace [\[1\]](#) pak došlo k další harmonizaci a sjednocení průběhu přeshraničních přeměn a zjednodušení a automatizaci některých procesů. Z těchto úprav vychází zatím i poslední novela zákona o přeměnách č. [162/2024](#) Sb., která nabyla účinnosti dne 19. 7. 2024 (dále jen „novela“).

Přeshraniční fúze

Přeshraniční fúzí dle zákona o přeměnách rozumí fúze jedné nebo více českých společností nebo družstev s jednou nebo více zahraničními právnickými osobami, případně dvou a více zahraničních právnických osob, pokud má mít nástupnická právnická osoba sídlo v tuzemsku. [\[2\]](#) Vzhledem k tomu, že přeshraniční přeměny představují naplnění principu svobody usazování dle čl. 43 Smlouvy o založení Evropského společenství, mohou se přeshraničních fúzí účastnit jen právnické osoby se sídlem a řídící se právem členského státu EU nebo EHS. [\[3\]](#) Ve vztahu k českým zúčastněným společnostem se pro přeshraniční přeměny použijí primárně obecná ustanovení zákona o přeměnách a také kolizní ustanovení hlavy XIV. U zahraničních společností se naopak primárně použije jejich domovská právní úprava. [\[4\]](#)

Pro účely tohoto článku si rozebereme jednoduchý příklad přeshraniční fúze sloučením české akciové společnosti jako nástupnické společnosti a zahraniční společnosti jako zanikající společnosti.

Rozhodný den a právní účinky fúze

Prvním důležitým krokem pro zahájení přípravy fúze je stanovení rozhodného dne. Rozhodným dnem se rozumí den, od něhož se jednání zanikající společnosti považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněné na účet nástupnické společnosti.[\[5\]](#) Rozhodným dnem lze určit kterýkoliv den v zákonem stanoveném rozmezí – nemůže o více než 12 měsíců předcházet den, v němž bude podán návrh na zápis fúze do obchodního rejstříku a zároveň musí nastat nejpozději ke dni tohoto zápisu.[\[6\]](#)

Termín rozhodný den je třeba odlišit od nabytí účinnosti fúze, což je okamžik zániku zanikající společnosti a vstupu nástupnické společnosti do jejího právního postavení. Nabytí účinnosti fúze se určuje podle práva státu, kterým se řídí vnitřní právní poměry nástupnické právnické osoby, tj. v případě české nástupnické společnosti nastávají právní účinky fúze dnem zápisu přeměny do obchodního rejstříku.[\[7\]](#)

Účetnictví

Prakticky se stanovení rozhodného dne projevuje tak, že ke dni předcházejícímu rozhodnému dni vyhotovují zúčastněné společnosti konečnou účetní závěrku (zahraniční zanikající společnost však jen tehdy, předepisuje-li jí to její domovská právní úprava[\[8\]](#)). K rozhodnému dni pak sestavuje nástupnická společnost zahajovací rozvahu, k níž musí být připojen komentář, ve kterém je popsáno, do jakých položek zahajovací rozvahy byly převzaty položky vyplývající z konečné účetní závěrky zanikající společnosti nebo jak jinak s nimi bylo naloženo.[\[9\]](#)

Z důvodu nižších nákladů se rozhodný den obvykle stanovuje na první den v kalendářním roce, a to s ohledem na obecnou povinnost vyhotovit ke konci roku řádnou účetní závěrku.[\[10\]](#) Častá je ale také praxe, kdy se rozhodný den shoduje se dnem nabytí účinnosti fúze (zápisem do obchodního rejstříku). Předchází-li rozhodný den zápisu do obchodního rejstříku, vedou zúčastněné společnosti v období od rozhodného dne účetnictví samostatně. Ke dni zápisu do obchodního rejstříku pak nástupnická společnost inkorporuje účetnictví zanikající společnosti do svého účetnictví (jako by byly zúčastněné společnosti jedinou účetní jednotkou již od rozhodného dne).[\[11\]](#)

V souvislosti se stanovením rozhodného dne je třeba počítat s tím, že konečná řádná účetní závěrka nesmí být sestavena z údajů ke dni, od něhož ke dni vyhotovení projektu fúze uplynulo více než 6 měsíců. Je-li tedy za rozhodný den stanoven první leden, projekt fúze musí být vyhotoven nejpozději do konce června a zápis do obchodního rejstříku pak musí proběhnout nejpozději do konce téhož kalendářního roku. Alternativou je vyhotovení mezitímní účetní závěrky, u které se však limit pro aktuálnost údajů zkracuje na 3 měsíce.[\[12\]](#) Počítat je třeba také s požadavky zahraniční úpravy.

Projekt fúze

Po určení rozhodného dne a zabezpečení účetních podkladů je možné přistoupit ke zpracování písemného projektu fúze, který představuje jakýsi manuál k realizaci fúze. Zákon o přeměnách stanovuje velmi obsáhle jeho povinné náležitosti, a to jak v obecných ustanoveních pro fúzi, tak ve zvláštních ustanoveních pro fúzi za účasti akciové společnosti a navíc také ve zvláštních ustanoveních pro přeshraniční fúzi.[\[13\]](#) Jedná se především o identifikaci fúzujících subjektů, údaj o rozhodném dni, informaci, zda v důsledku fúze dochází ke změně základního kapitálu nebo zakladatelského právního jednání nástupnické společnosti, způsob, jakým budou společníci či akcionáři zanikající společnosti participovat na nástupnické společnosti či zda budou mít nárok na dorovnání apod. V případě přeshraničních fúzí je pak nutné důsledně zohlednit také všechny vnitrostátní právní úpravy, jimiž se řídí ostatní zúčastněné společnosti, neboť téměř vždy vyžadují oproti české úpravě něco navíc (např. zakladatelské právní jednání nástupnické společnosti jako součást projektu, i když se v důsledku fúze nemění). Častým požadavkem zahraničních úprav bývá také vyhotovení projektu ve formě smlouvy (např. v Polsku nebo Německu).

Projekt fúze je vždy jeden pro všechny zúčastněné společnosti, jejichž statutáři připojí na finální znění svůj podpis.[14] Podpisy nemusí být úředně ověřeny, ledaže má projekt sloužit jako podkladová listina pro vklad do katastru nemovitostí (případně pokud to vyžaduje zahraniční právní úprava). Vzhledem k potřebě doložit projekt fúze v zemi každé zúčastněné společnosti, se projekt obvykle vyhotovuje ve více vyhotoveních a vícejazyčně. Nedohodnou-li se zúčastněné společnosti jinak, je v případě fúze s českou nástupnickou společností rozhodující české znění.[15]

Vedle projektu fúze zpracovávají statutární orgány zúčastněných společností také zprávu o fúzi, a to pro každou společnost samostatně. Jejím účelem je společníkům/akcionářům zúčastněných společností a případným zaměstnancům blíže přiblížit, jaké důsledky pro ně bude fúze mít.[16] Ačkoliv zákon o přeměnách obsahuje výjimky, za kterých se zpráva o fúzi nevyžaduje,[17] zahraniční úpravy s výjimkou často nekorespondují a je tak třeba zprávy zpracovat. Novinkou v české právní úpravě je možnost, zpracovat zprávu o fúzi samostatně pro zaměstnance a samostatně pro společníky/akcionáře.[18] Dochází-li ze jmění zanikající společnosti ke zvýšení základního kapitálu nástupnické společnosti, vyžaduje se ocenění tohoto jmění ze strany znalce. V té souvislosti se pak zpravidla zpracovává i tzv. znalecká zpráva.

Schválení fúze

Fúzi schvaluje valná hromada nástupnické akciové společnosti.[19] U zanikající společnosti zákon o přeměnách schválení fúze nevyžaduje, pokud se nástupnická společnost slučuje se zanikající společností, v níž vlastní všechny podíly s hlasovacím právem nebo jestliže mají obě společnosti stejnou vlastnickou strukturu.[20] Domovská úprava zanikající společnosti však na schválení fúze nejvyšším orgánem obvykle trvá.

Pro schválení fúze ze strany nástupnické společnosti je nutná nejméně tříčtvrtinová většina přítomných. O rozhodnutí valné hromady musí být pořízen notářský zápis, jehož přílohou je projekt přeměny. Součástí notářského zápisu je také prohlášení notáře, že je projekt v souladu s právními předpisy a stanovami nástupnické společnosti.[21]

Informace o přeměně

Nejpozději 1 měsíc předtím, než bude fúze schválena valnou hromadou nástupnické společnosti, je nutné umožnit subjektům, které jsou nebo mohou být fúzí dotčeny, seznámit se s podmínkami fúze, aby měly případně možnost přihlásit se o svá práva. Za tímto účelem stanoví zákon o přeměnách povinnost zveřejnit projekt fúze a upozornění pro věřitele, zaměstnance a společníky/akcionáře na jejich práva vyplývající ze zákona o přeměnách (dále jen „upozornění“). Novela přitom zrušila časově i finančně nákladný požadavek povinného zveřejňování upozornění v obchodním věstníku a nově mají být vedle obchodního rejstříku zdrojem informací o přeměně primárně internetové stránky nástupnické společnosti.[22] Zákon o přeměnách přitom stanoví dva alternativní postupy, jak informační povinnosti dostát, přičemž v obou případech platí, že informace o probíhající přeměně musí být zjistitelné alespoň ze dvou zdrojů.

První variantou je uložení projektu fúze a upozornění do sbírky listin obchodního rejstříku nástupnické společnosti za současného zpřístupnění upozornění na internetových stránkách nástupnické společnosti.[23] Druhou variantou je pak nově možnost zveřejnění projektu fúze a upozornění přímo na internetových stránkách nástupnické společnosti za současného uložení upozornění do sbírky listin obchodního rejstříku nástupnické společnosti a zapsání informace o probíhající fúzi do obchodního rejstříku (do oddílu Ostatní skutečnosti).[24] Náležitosti takového zápisu stanoví ust. § 61 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. Obdobnou informační povinnost pak mají dle směrnice také zahraniční zúčastněné osoby ve svém domovském státě.[25]

Po uplynutí 1 měsíce od splnění informační povinnosti dle ust. § 33 nebo § 33a zákona o přeměnách lze přistoupit ke schválení fúze valnou hromadou (viz výše).

Osvědčení o přeshraniční fúzi

Specifickou náležitostí přeshraničních fúzí je vydání osvědčení o splnění zákonných požadavků domovského státu každé ze zúčastněných společností. Osoby oprávněné k posuzování zákonnosti fúze a následnému vydávání osvědčení se v jednotlivých členských státech liší, jedná se však zpravidla o notáře (např. Nizozemsko) anebo rejstříkové soudy (např. Polsko, Německo). Zákon o přeměnách svěřuje tuto pravomoc výhradně do rukou notářů a osvědčení má formu notářského zápisu.[\[26\]](#)

Pro účely posouzení splnění všech náležitostí je třeba notáři předložit celou řadu podkladů. Ty základní stanovuje ust. § 59x odst. 2 zákona o přeměnách, další písemnosti dokládající splnění ostatních zákonem požadovaných formalit pak vyhláška č. [416/2011](#) Sb. (ve specifických případech pak také jiné prováděcí předpisy). Novelou byla do zákona o přeměnách doplněna lhůta k vydání osvědčení, a to 3 měsíce od podání žádosti, a dále povinnost notáře odmítnout vydat osvědčení pro přeshraniční přeměnu, jestliže zjistí, že účel přeshraniční přeměny je zneužívající nebo podvodný, směřuje k vyhýbání se či obcházení vnitrostátních nebo unijních právních předpisů, anebo k páchání trestné činnosti.[\[27\]](#)

Osvědčení pro zápis do obchodního rejstříku

Po vydání nezbytných osvědčení o přeshraniční fúzi se tyto předloží orgánu nadanému pravomocí k vydání osvědčení pro zápis do obchodního rejstříku. Toto osvědčení se vydává již jen v domovském státě nástupnické společnosti a potvrzuje splnění zákonem stanovených požadavků pro zápis přeshraniční přeměny do obchodního rejstříku. I toto osvědčení v tuzemsku vydává notář ve formě notářského zápisu a podklady, které je nutné pro vydání tohoto osvědčení předložit, stanoví ust. § 59z odst. 3 zákona o přeměnách a vyhláška č. [415/2011](#) Sb.

Zápis do obchodního rejstříku

Po vydání osvědčení pro zápis do obchodního rejstříku lze přistoupit k samotnému zápisu, v jehož důsledků fúze nebude činnosti. Návrh na zápis fúze podávají všechny zanikající a nástupnické společnosti společně, popřípadě společně všechny osoby, jež jsou členy statutárních orgánů nástupnických společností (je proto vhodné si předem zabezpečit plnou moc od zahraniční společnosti).[\[28\]](#) Vzhledem k intenzivnímu zapojení notáře do jednotlivých kroků fúze se zpravidla provádí přímým zápisem.

Výmaz zanikající společnosti z národního obchodního rejstříku

Směrnice zavedla velmi užitečný systém propojení národních (obchodních) rejstříků.[\[29\]](#) V návaznosti na zápis fúze do českého obchodního rejstříku zašle český rejstříkový soud zahraničnímu rejstříku, do kterého je zahraniční zanikající společnost zapsána a kam zakládá své listiny, oznámení, že fúze nabyla účinnosti.[\[30\]](#) V návaznosti na toto oznámení zahraniční rejstřík zanikající společnost automaticky vymaže, aniž by bylo třeba tuto akci jakkoliv iniciovat. Výmaz v zahraničním rejstříku však přesto doporučujeme si ohlídat, neboť v praxi jsme se již setkali se situací, kdy český rejstříkový soud v oznámení chybně identifikoval zanikající zahraniční společnost a k automatickému výmazu došlo teprve na základě zaslání opraveného oznámení, které si s ohledem na informaci od zahraničního rejstříkového soudu nástupnická společnost u tuzemského rejstříkového soudu vyžádala.

Závěr

Z výše uvedeného vyplývá, že přeshraniční fúze je komplexní proces, který lze jen těžko realizovat bez úzké spolupráce advokátů, daňových poradců a účetních z domovského státu každé ze zúčastněných společností. Vzhledem k nezastupitelné roli notáře v procesu fúze lze současně doporučit jeho zapojení už do přípravné fáze a odsouhlasení celého postupu a všech podkladů. Předejde se tak situaci, kdy po vyhotovení a zveřejnění projektu notář odmítne projekt s tím, že neobsahuje potřebné náležitosti, případně že nebyla správně splněna informační povinnost a celý proces tak musí začít nanovo.

Z právního hlediska je práce na přeshraniční fúzi především o precizní znalosti zákonné úpravy, jejím zohlednění při přípravě podkladů a dodržení všech lhůt, aby v průběhu nedošlo ke zmaření již rozběhnutého projektu. Počítat je třeba například s tím, že vydání osvědčení o přeshraniční fúzi ze strany zahraničních rejstříkových soudů se může protáhnout až na několik týdnů, což může negativně ovlivnit časový harmonogram s ohledem na tuzemské limity rozhodného dne nebo časová omezení daná zahraniční právní úpravou. Je také třeba dbát na formu zahraničních podkladů, které jednotlivé domovské státy zúčastněných společností vyžadují pro jednotlivé kroky fúze. Ze zkušenosti si v zahraničí často vystačíte s kopií či skenem, zatímco v tuzemsku se bez originálů a ověřených kopií neobejdete a neexistuje-li s daným státem dvojstranná úmluva, pak je třeba zajistit také vyšší ověření nebo ověřené překlady. Za přesného dodržení předepsaných postupů však není přeshraniční fúze výrazně komplikovanější než její vnitrostátní verze.

JUDr. Alžběta Fridrichová LL.M.,
advokátka

[1] směrnice (EU) 2019/1023, (EU) 2019/1151 a (EU) 2019/2121 a nařízení (EU) 2021/23

[2] § 180 odst. 1 zákona o přeměnách

[3] § 59b odst. 3 ve spojení s § 3 odst. 1 zákona o přeměnách

[4] § 59e odst. 1, odst. 2 zákona o přeměnách

[5] § 176 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[6] § 10 odst. 3 zákona o přeměnách

[7] § 59k ve spojení s § 59 odst. 1 zákona o přeměnách

[8] § 59e odst. 3 zákona o přeměnách

[9] § 176 odst. 2 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve spojení s § 11 odst. 4 a § 11b zákona o přeměnách

[10] § 19 odst. 1 zákona č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví

[11] § 17 odst. 3 zákona č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví

[12] § 11 odst. 2 zákona o přeměnách

[13] § 70 ve spojení s § 100 a § 191 zákona o přeměnách

[14] § 15 odst. 1 zákona o přeměnách

[15] § 59f odst. 1 zákona o přeměnách

[16] § 24 zákona o přeměnách; § 59p zákona o přeměnách

[17] např. § 211 odst. b) zákona o přeměnách

[18] § 59p odst. 3 zákona o přeměnách

[19] § 21 odst. 1 zákona o přeměnách

[20] § 211 písm. d) zákona o přeměnách

[21] § 21 odst. 2, 4 zákona o přeměnách; § 23a odst. 1 zákona o přeměnách

[22] důvodová zpráva k novele

[23] § 33 zákona o přeměnách

[24] § 33a zákona o přeměnách

[25] čl. 123 směrnice

[26] § 59x odst. 1 zákona o přeměnách

[27] § 59x odst. 4 a 6 zákona o přeměnách; důvodová zpráva k novele

[28] § 62 odst. 1 zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

[29] čl. 22 směrnice

[30] § 100 zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)